

PAPER DETAILS

TITLE: HEMSİRE ÖRGENCİLERİN HEMSİRELİK MESLEGİNİ SEÇME NEDENLERİ VE KENDİ
MESLEKLERİNE İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

AUTHORS: Zühal BAHAR,Safınaz KESKİN

PAGES: 45-55

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/836590>

HEMŞİRE ÖĞRENCİLERİN HEMŞİRELİK MESLEĞİNİ SEÇME NEDENLERİ VE KENDİ MESLEKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ***

Zuhal BAHAR*

Safinaz KESKİN**

ÖZET

Bu çalışmada, Atatürk SML, SMY0 ve E .Ü. HY0'da okuyan öğrencilerin mesleği seçme nedenleri, etkileyen faktörler ve mesleğe ilişkin görüşlerini saptamak amacı ile betimleyici türde planlanmıştır. 1058 öğrenciden tabakalı örneklem yöntemi ile 150 öğrenci araştırmaya alınmıştır. Veriler anket yöntemi ile toplanmış olup, değişkenler arası ilişki ki-kare önemlilik testi ile onanmıştır. Öğrencilerin % 26.85'i kendi isteği ile mesleğini seçmiştir. Mesleği seçmelerinde yakın çevresinde hemşire olması, toplum yargısı, geleceğe ilişkin beklentileri ile anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak ailenin mesleğe bakış açısı ve mesleği kendine uygun görme ile meslek seçimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin okula girmeden önce hemşirelik mesleğini olumlu görme oranı % 67 .0'den, bu oran okula girdikten sonra % 85.23'e yükselmiştir. Bu ilişki istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Öğrencinin hemşirelik mesleğini olumlu algılamasına ilişkin öneriler getirilmiştir.

-
- * Ege Üniversitesi Hemşirelik Yük sek oku lu . H al k Sag tığı H em şir eli ği An ab il im D a lı Baş k anı . (Doç. Dr .)
 - ** Ege ü n i v e r s i t e s i H e m ş i r e l i k Y ü k s e k o k u l u . 4. S ı n ı f Ö ğ r e n c i s i
 - *** Bu ç a l ı ş m a I V . U l u s a l H e m ş i r e l i k I o n g r e s i ' n d e s u n u l m u ş t u r (15 - 17 K a s ı m 19 95 . A n k a r a)

Araştırmanın Evreni: Atatürk Sağlık Meslek Lisesi'nden 365. Atatürk Sağlık Meslek Yüksekokulu'ndan 93. Ege Üniversitesi Hemşirelik Okulu'ndan 600 olmak üzere üç ayrı okuldaki toplam 1058 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Örneklemi: Araştırma evreninden % 14 örnekleme ile 150 öğrenci 3 okulu da n tabakalı tesadüfi örneklem ve Basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

	Öğrenci sayısı	Tabaka ağırlığı	Örneğe girecek öğrenci sayısı
Sağlık Meslek Lisesi	365	$365 / 1058 = 0.34$	$0.34 \times 150 = 51$
Ön Lisans (ASM YO)	93	$93 / 1058 = 0.087$	$0.087 \times 150 = 13$
Lisans (Ege Ü. HYO)	600	$600 / 1058 = 0.57$	$0.57 \times 150 = 86$
Toplam	1058		150

Veri Toplama Yöntemi: Veriler anket yöntemi ile Buca Sağlık Meslek Lisesi 4. sınıf öğrencilerinden 10 kişiye ön dene olarak uygulanarak araştırmaclar tarafından toplanmıştır. Elde edilen veriler sayı ve yüzde dağılımları yapıldıktan sonra bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında ilişki Ki-kare Önemlilik Testi ile araştırılmıştır.

Öğrencilerin % 73.15'i (109) 12 yaşa ele kentsel alanda yaşamış olup, Hemşirelik mesleğinin Aile/Keneli isteği ile seçme oranı % 33.94'dür. Kırsal kesimden gelen öğrencilerde bu oran % 50.00'dır. Kırsal kesimden gelen öğrencilerin, kentsel bölgede yaşayanlara oranla mesleği daha fazla tercih ettikleri ancak bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı Tablo 2'de görülmektedir (χ^2 : 3.196, SD: 1, $p > 0.05$).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo I. Öğrencilerin Hemşireliği Meslek Olarak Seçme Nedenlerine Göre Dağılımı.

Seçme Nedenleri	Sayı	%
Ailenin isteği	17	11.41
Kendi isteği	40	26.85
Rastlantı	52	34.90
Maddi sorunlar	12	8.05
Kısa yoldan meslek sahibi olma	28	18.79
Toplam	149	100.00

Yanıtız 1 öğrenci olduğu için $n = 149$ 'a düşmüştür.

E.ğiti m d ü z e y i d ü ş ü k o l a n a i l e l e r i n v e ö ğ r e n c i l e r i n h e m ş i r e l i k m e s l e ğ i n i d a h a y ü k s e k o r a n d a i s l e y e r e k t e r c i h e t t i k l e r i n i g ö r ü l m e k t e d i r .

I l c i n ş i r c l i k m e s l e ğ i n i s e ç m e n e d e n l e r i n i n i n c c l e n d i ğ i b i r a r a ş t ı r - m a d a . a n n e v e b a b a l a n o k u r - y a z a r o l m a y a n ö ğ r e n c i l e r i n e n y ü k s e k o r a n d a h e m ş i r e l i k m e s l e ğ i n i k e n d i i s t e k l e r i i l e t e r c i h e t t i k l e r i s a p t a n - m ı ş t ı r (6) .

T a b l o 2 ' d e s a ğ l ı k m e s l e k l i s e s i n d e o k u y a n ö ğ r e n c i l e r i n % 43 . 13 ' ü . ö n l i s a n s d ü z e y i n d e e ğ i t i m g ö r e n l e r i n % 23.07'si. l i s a n s d ü z e y i n d e o k u y a n l a r ı n % 37.64 a i l e / k e n d i i s t e ğ i i l e h e m ş i r e l i ğ i s e ç m i ş o l u p . b u i l i ş k i i s t a t i s t i k s e l o l a r a k a n l a m l ı b u l u n m a m ı ş t ı r . S a ğ l ı k m e s l e k l i s e s i n d e o k u y a n ö ğ r e n c i l e r d e b u o r a n ı n y ü k s e k o l m a s ı k e n d i y a ş a n l ı l a n n a i l i ş k i n k a r a r v e m e d e o l d u k ç a k ü ç ü k y a ş t a o l m a l a r ı n d a n v e a i l e l e r i n d e n d a h a ç o k e t k i l e n m e l e r i n d e n k a y n a k l a n d ı ğ ı d ü ş ü n ü l e b i l i r .

Ö ğ r e n c i l e r i n % 64'ünün (96) y a k ı n ç e v r e s i n d e h e m ş i r e t a n ı d ı ğ ı o l d u ğ u s a p l a n m ı ş t ı r . Y a k ı n ç e v r e s i n d e h e m ş i r e o l a n l a r ı n % 39.58 . o l m a y a n l a r ı n % 37.04'ü a i l e / k e n d i i s t e ğ i i l e h e m ş i r e l i k m e s l e ğ i n i s e ç m i ş o l u p . b u i l i ş k i i s t a t i s t i k s e l o l a r a k ö n e m l i b u l u n m a m ı ş t ı r (T a b l o 3) . Y a p ı l a n b i r ç a l ı ş m a d a l i s e l i ö ğ r e n c i l e r i n h e m ş i r e l i k m e s l e ğ i n i t e r c i h e t m e l e r i n d e y a k ı n ı n h e m ş i r e o l m a s ı n ı n e t k i l i o l d u ğ u s a p l a n m ı ş t ı r (6) . Ü n i v e r s i t e ö ğ r e n c i l e r i n i n h e m ş i r e l i k m e s l e ğ i n i a l g ı l a y ı ş ı n ı i n c e l e y e n b i r ç a l ı ş m a d a . ö ğ r e n c i l e r i n a k r a b a l a r ı n d a h e m ş i r e b u l u n m a d u r u m u i l e h e m ş i r e l e r i n ö ğ r e l i m d ü z e y i n i b e l i r l e m e a r a s ı n d a a n l a m l ı b i r i l i ş k i b u l u n m u ş t u r (3) . B u v e r i l e r y a k ı n ç e v r e n i n ö ğ r e n c i n i n m e s l e k s e ç i m i n d e e t k i l i o l d u ğ u n u d ü ş ü n d ü r t m e k t e d i r .

Ö ğ r e n c i l e r i n % 83.34'ü h e m ş i r e l i k m e s l e ğ i n e i l i ş k i n a n k s i y e t c i d u y m a k t a o l u p . a n k s i y e l c d u y d u k l a r ı k o n u a r s ı r a s ı i l e . T o p l u m u n d e ğ e r y a r g ı s ı (% 40 .8 0) . h a s t a - h e m ş i r e i l i ş k i l e r i (% 19.20) v e N ö b e t t u t m a . Ç a l ı ş m a k o ş u l l a r ı n ı n z o r l u ğ u v e S o r u m l u l u ğ u n f a z l a o l m a s ı (% 16 .00) d ı r . Y a l ı n ' ı n y a p t ı ğ ı ç a l ı ş m a d a H e m ş i r c i l i c Y ü k s e k O k u l u ö ğ r e n c i l e r i n i n % 59.4 s a ğ l ı k / h a s t a b i r e y v e a i l e s i i l e i l e t i ş i m k u r m a k t a g ü ç l ü k ç e k l i k l e r i n i . % 57.0'i e k i p ü y e l e r i i l e i l e t i ş i m k u r a m a d ı k l a r ı n ı s a p t a m ı ş t ı r (12) . 11 m ş i r c i l e r i n h e k i m - h e m ş i r e i l i ş k i l e r i ü z e r i n e y a p ı l a n b i r ç a l ı ş m a d a d a h e m ş i r e l e r i n % 40 .6 ' s ı b u i l i ş k i n i n o l u m s u z o l d u ğ u n u b e l i r t m i ş l i r (9) . B i r d i ğ e r ç a l ı ş m a d a i s e h a s t a l a r ı n % 70 .4 ' ü n ü n h e m ş i r e l e r i t a k d i r e t m e d i k l e r i s a p t a n m ı ş t ı r (8) .

Ö ğ r e n c i l e r i n % 77.08'i m e s l e ğ i p r o f e s y o n e l b i r m e s l e k o l a r a k g ö r m e k t e . a n c a k % 29.73'ünün p r o f e s y o n e l i n t a n ı m ı n ı t a m o l a r a k d o ğ r u y a n ı t l a d ı ğ ı s a p l a n m ı ş t ı r (T a b l o 4) . B u d a v e r i l e n h e m ş i r e l i k e ğ i t i m i n i n m e s l e ğ i y e t e r l i d ü z e y d e a l g ı l a t a m a d ı ğ ı n ı d ü ş ü n d ü r t m e k t e d i r .

ola rak a nla mlı bir fark görülmemiştir (Tablo 3). Sa ru ha n'ın ya ptığı çalı ş ma da , meş leğ in se ç i m ind e to pl u mu n ya r g ı s ı n ı n be lirleyic i e tm enle rd e n old uğ u sa pta n m ı ş tır (10). Yapılan bir d iğ e r ç al ı ş ma is e hem ş irele rin ç alı ş ma la rı nı e tkileyen olums uz faktörle rin % 12 . l 'i lo pl u mu n meş leğ e ili ş kin olums uz değ er ya r g ı la n old uğ u belirlen miş tir (5). Ülk e mizde hemş ire lik meş leğ inin is te ndik d ü zeye ula ş a ma m ı ş olmas ı n ı n hem meş leğ i terc ih e tmede , he m de mezu nla r ı n verimli ç al ı ş ma la n nı da olumsuz yönde eU<ilediğ ini d ü ş ü nd ü rtmek tedir.

Tablo 4. Öğrenci ler i n Meslekl erin e ili ş kin D ü ş ü n celeri.

M esleğ e ili ş k in d ü ş ü n celer	Sayı	Yüzde
M esleklerin den an k siy ete duym a		
Evet	125	83 .3 4
Hay ır	25	16.66
Toplam	150	100.00
Ank siy el e n eden leri		
Hasta-hem ş ir e il i ş k il eri	24	19 . 20
H em ş ir e-hem ş ir e il i ş k il eri	11	8.80
Dok l or -h emş ir e ili ş k il eri	18	14.40
Top lu mu n değ er yar g ı s ı	51	40 .80
Diğ er (Nöbet, ç al ı ş m a k oş u ll an . sor um l u luk)	20	16 . 00
H ep si	1	0 . 80
Top l am	125	100 .00
Mesleğ i profesyonel gör me		
Evel	111	77.08
Hayır	33	22.92
Toplam	144	100 .00
Yan ı l s ız (6)		
Pro fesyo n el li ğ i b il m e (tanı m lama)		
B i li yor	33	29 . 73
İ k i s ı n ı cn bili yor	35	3 1.53
B i lm i yor	43	38 .7 4
M ezun iyet sonr as ı meslek te k alm a		
Evcl	103	70.07
Hayır	44	29.93
Toplam	147	100 .00
Yan ı t s ı z (4)		
ç al ı ş m ak i sl edi k leri alan l ar		
Ha s w n e	77	74.7 6
Dispanser	1	0 . 9 7
Sağ l ı k Ocağ ı	10	9.7 1
Λ ÇS	3	2 . 9 1
Öğretm e(Ar . Böl.	12	11. 65
Top l a m	103	100 . 00

Öğrencilerde % 18.23 oranında mesleğe ilişkin olumlu görüşün artması istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur (Tablo 5). Bayık 1984 yılında hemşire öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmasında: öğrencilerin hemşirelik eğitimi gördükleri için memnun olanların oranını % 53.00 olarak saptamıştır (1). Bu da bize ülkemizde hemşirelik kavramının hakettiği yere zaman içinde ulaşabileceğini düşündürmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yürütülen bu araştırma öğrencilerin % 26.85 "kendisi değil" ile. % 11.41 ailenin değil ile hemşireliği meslek olarak seçtikleri, % 58.38'inin mesleği kendisine uygun gördükleri saptanmıştır. Öğrencilerin geleceğe ilişkin beklentileri yükseliyor (%74.40) okulları içinde önce ve sonra mesleklerin ilişkili görüşlerinde % 18.10 oranında olumlu yönde artış olmuştur.

Eldedilen bu bilgiler ışığında ;

1. Hemşirelik mesleğinin üniversite düzeyinde olması kaçınılmazdır. Lise li öğrencilere üniversiteye girişte meslek tanımında hemşirelik mesleğine özenle yer verilmesi.
2. Hemşireliğin profesyonel rolünü oynayabilmesi için eğitim programlarının ivedilikle gözden geçirilip, gerekli düzeltmelerin yapılması. ekip hizmetin kaçınılmazlığı. hemşirelik hizmetlerinin kalitesini artırılmalı: gör ev analizleri, yasal düzeltmelerinin yapılması.
3. Hemşirelerin bilimselliğini ortaya koymak hayata geçirecek araştırmaları yürütmeleri için lisans ve lisans sonrası araştırmaları istatistik derslerine ağırlık verilmesi. hizmet içi eğitim programları ile desteklenmesi,
4. Toplumun olumsuz yaygınlığını değiştirecek kaliteli hizmet sunulması ya nı sıra kitle iletişim araçları ile halka mesleğin özellikleri, güçlüklere ve gerekliliklerini belirleyici olarak sıralanabilecek önerilerin hemşirelerin daha yararlı ve yetkili bir biçimde hizmet görmelerini sağlama ve öğrencilerin mesleği seçmelerinde olumlu etkiler yapma çağına inatılmaktadır.

du ru m lar ı il e me zu n ol ab ı l m el er i an ı s ı n d a k i il i ŝ k i ". İ sta n bu l Ü n iv Er s i l e r i n g e n l i g e H e m ŝ i r e l i k Y ü k s e k o k u l u . il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k E ğ i l i m S e m p o z - y u m u . 8-9 E y l ü l . 1988 , s : 162.

5. 1-lay l u r a l H . Atalay M. "Hem ŝ i r el er i n Ba ğ ı m l ı -Ba ğ ı m s ı z i ŝ l ev l er i n d en en ç ok hang i l er i n i ye r i n e ge l i r d i k l er i n i n s a p t a n m a s ı ". il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n - g r e s i B i l d i r i l e r i . Ege Ü n i v B a s ı m e v i . 12 - 14 . E y l ü l . 1990 İ z m i r . s : 568 -575 .
6. K h o r s i d K L v e d i ğ e r l e r i . "L i s e s o n s ı n ı f k ı z ö ğ r e n c i l e r i n i n H e m ŝ i r e l i k M e - s l e ğ i n i T e r c i h e l m e d u r u m l a r ı n ı n i n c e l e n m e s i " . il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n g r e s i B i l d i r i l e r i . Ege Ü n i v B a s ı m e v i . 12 - 14 . E y l ü l . 1990 İ z m i r . s : 831 - 836 .
7. K o c a m a n G v e d i ğ e r l e r i . "Ege Ü n i v e r s i t e s i H e m ŝ i r e l i k Y ü k s e k O k u l u m e - z u n l a r ı n ı n Ç a l ı ŝ m a D u r u m l a r ı n ı n i n c e l e n m e s i " . 1. U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n - g r e s i B i l d i r i l e r i , Ege Ü n i v B a s ı m e v i . 13 - 14 E y l ü l . 1985 . İ z m i r . s : 36-4.
8. Ö z c a n A. "Hem ŝ i r el er i n M e s l e k i B e n l i k l e r i n i A n l a y ı ŝ l a r ı ". il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n g r e s i B i l d i r i l e r i . Ege Ü n i v B a s ı m e v i , 12 -14 E y l ü l 1990 . İ z m i r . s : 227-23.
9. S a l t ı k A. D i n d a r İ . "E d i r n e . K ı r k l a r e l i v e T e k i r d a ğ ' d a G ö r e v l i H e m ŝ i r el er i n M e s l e k l e r i v e H e k i m -H e m ŝ i r e l i ŝ k i l e r i H a k k ı n d a k i D e ğ e r l e n c i l m e l e r i " . il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n g r e s i B i l d i r i l e r i . Ege Ü n i v B a s ı m e v i . 12- 14 E y l ü l 1990 . İ z m i r . s : 493-507.
10. S a r u h a n A. "Ege Ü n i v e r s i t e s i T ı p F a k ü l t e s i M e s l e k L i s a n s H e m ŝ i r e l i k B ö l ü m ü Ö ğ r e n c i l e r i n i n H e m ŝ i r e l i k M e s l e ğ i H a k k ı n d a k i G ö r ü ŝ l e r i v e M e - s l e ğ i S e ç m e l e r i n d e k i E t m e n l e r " . Y ü k s e k L i s a n s T e z i . İ z m i r . s : 58.
11. U l u s o y F. "Hem ŝ i r e l i k Y ü k s e k o k u l a n s o n s ı n ı f ö ğ r e n c i l e r i n i n m e s l e k b i - l i n ç l e r i n i n a r a ŝ t ı r ı l m a s ı ". il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n g r e s i B i l d i r i l e r i . E s n a f O f s e t M a t b a a c ı l ı k . 24-26 H a z i r a n 1992 . S i v a s . s : 409-413.
12. Y a l ı n Ş . "Ö ğ r e n c i H e m ŝ i r e l e r i n K u r a m s a l B i l g i l e r i n d e U y g u l a m a A l a n - l a r ı n d a U y g u l a r k e n K a r ŝ ı l a ŝ t ı k l a r ı G ü ç l ü k l e r i n S a p t a n m a s ı " . il . U l u s a l H e m ŝ i r e l i k K o n g r e s i B i l d i r i l e r i . Ege Ü n i v . B a s ı m e v i . 12 - 14 E y l ü l 1990 . İ z m i r . s : 466-470.